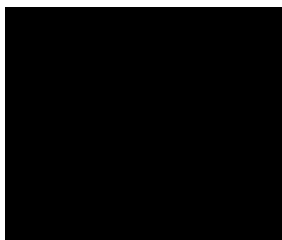

Minister Zdrowia

ZPM.055.3.2025.IP

Warszawa, 17 czerwca 2025

w odpowiedzi na petycję z dnia 1 czerwca 2025 r., dotyczącą uznania zawodu kucharza za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie informuje, że ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1696), zwana dalej „ustawą” definiuje pracę w warunkach szkodliwych jako pracę związaną z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku.

Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Natomiast zgodnie z art. 3 ust. 2 ww. ustawy czynniki ryzyka są związane z następującymi rodzajami prac:

- 1) w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury:
  - a. prace pod ziemią,
  - b. prace na wodzie,
  - c. prace pod wodą,
  - d. prace w powietrzu;
- 2) w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi:
  - a. prace w warunkach gorącego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach, w których wartość wskaźnika obciążenia termicznego WBGT wynosi 28°C i powyżej, przy wartości tempa metabolizmu pracownika powyżej 130 W/m²,
  - b. prace w warunkach zimnego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach o temperaturze powietrza poniżej 0°C,

- c. bardzo ciężkie prace fizyczne - prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 8400 kJ, a u kobiet - powyżej 4600 kJ,
- d. prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego,
- e. ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmienniej pozycji ciała; przy czym ciężkie prace fizyczne to prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 6300 kJ, a u kobiet - powyżej 4200 kJ, a prace w wymuszonej pozycji ciała to prace wymagające znacznego pochylenia i (lub) skręcenia pleców przy jednoczesnym wywieraniu siły powyżej 10 kG dla mężczyzn i 5 kG dla kobiet (wg metody OWAS pozycja kategorii 4) przez co najmniej 50% zmiany roboczej.

Biorąc powyższe pod uwagę praca na stanowisku kucharza nie spełnia wymogów definicji pracy w warunkach szkodliwych zawartej w tej ustawie.

Jednocześnie wskazać należy, że w świetle art. 207 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. 2025 poz. 277) za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy ponosi odpowiedzialność pracodawca. Ponadto jest on obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki, w szczególności jest obowiązany m.in.:

- 1) organizować pracę w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy; zapewniać przestrzeganie w zakładzie pracy przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) reagować na potrzeby w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dostosowywać środki podejmowane w celu doskonalenia istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia pracowników, biorąc pod uwagę zmieniające się warunki wykonywania pracy;
- 3) zapewnić rozwój spójnej polityki zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym uwzględniającej zagadnienia techniczne, organizację pracy, warunki pracy, stosunki społeczne oraz wpływ czynników środowiska pracy.

W ramach profilaktycznej ochrony zdrowia pracodawca ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosuje niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko, informuje pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami. Ponadto pracodawca jest obowiązany stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą, w szczególności utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy oraz urządzenia służące do pomiarów tych czynników, a także przeprowadzać, na swój koszt, badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia, rejestrować i przechowywać wyniki tych badań i pomiarów oraz udostępniać je pracownikom.

Czynniki chemiczne stwarzające zagrożenie dla zdrowia oraz przepisy dotyczące oceny ryzyka zawodowego i eliminowania lub ograniczania tego ryzyka zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1488, z późn. zm.).

Odnosząc się natomiast do zagadnień związanych z monitoringiem substancji chemicznych w powietrzu środowiska pracy wskazać należy, że zagadnienie to zostało uregulowane w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1286, z późn. zm.), w którym ustalono wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń 587 chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, w tym także dla substancji lub grup substancji wymienionych w petycji oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2023 r. poz. 419, z późn. zm.), które określa m.in. tryb, metody, rodzaj i częstotliwość wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, sposób rejestrowania i przechowywania wyników, wzory dokumentów oraz sposób udostępniania wyników pracownikom.

Zatem systematyczne przestrzeganie omówionych powyżej wymagań określonych w obowiązujących przepisach prawnych stanowi fundament ochrony zdrowia pracowników. Należy w tym miejscu podkreślić, że niezbędna jest skuteczna kontrola przestrzegania obowiązujących przepisów, procedur oraz innych wymogów mających na celu ochronę zdrowia pracowników.

Organami kontrolnymi systematycznie monitorującymi warunki pracy w zakładach, w tym także gastronomicznych, są Państwowa Inspekcja Pracy oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna.

W związku z powyższym nie jest zasadnym wprowadzanie odrębnych regulacji prawnych dla wybranych grup zawodowych oraz przyznanie dodatków za szkodliwe warunki pracy.

Z wyrazami szacunku z upoważnienia Ministra Zdrowia

Dagmara Korbasińska-Chwedczuk

Dyrektor

/dokument podpisany elektronicznie/